

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА- ЛІДЕРА ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ЗВО

Сучасні глобалізаційні процеси, що охопили всі сфери життєдіяльності суспільства, ставлять нові вимоги до особистості лідера, який здатний здійснювати ефективну діяльність в нових соціально-економічних і політичних реаліях країни [5, с. 29]. Лідерство як соціальне явище повсюдне, в суспільстві існує об'єктивна потреба в лідерстві, і вона повинна реалізовуватися. Лідерство – один з механізмів об'єднання людської діяльності, коли індивід або частина соціальної групи виконує роль лідера, т.ч. організовує, направляє дії всієї групи, яка чекає, приймає та підтримує лідера [1, с. 19].

У класичному розумінні лідер – це людина, яка контролює або має владу над іншою групою людей. Проте нова парадигма лідерства передбачає, що сучасному лідеру притаманні такі якості при яких його внутрішня і зовнішня сторони діяльності успішні, коли гармонійно поєднуються два аспекти професіоналізму: особистість і професійна діяльність [5, с. 29]. Професійне становлення майбутнього психолога здійснюється під час навчання у закладі вищої освіти. Мета викладання у вищій освіті – зробити навчання студентів корисним та цікавим. Викладання на засадах лідерства полягає у залученні студентів у такий спосіб, який би спонукав до використання викладачами глибинного підходу до навчання [1, с. 8]. Неабияка роль у цьому процесі належить викладачам, які формують світогляд студентів-психологів, займаються вихованням справжніх лідерів, а отже, формують у них лідерські якості. Задля досягнення таких результатів викладач повинен створити таке середовище, у якому студент буде залучений у види діяльності, які відповідатимуть його методам викладання задля досягнення бажаних результатів навчання [1, с. 8].

За твердженням Г. Матукової, «важливою ознакою лідерства більшість науковців вважає лідерський потенціал, що є соціально-психологічною властивістю особистості, яка відображує здатність індивіда до успішного здійснення лідерства, як сукупності внутрішніх потреб, засобів, ціннісного ставлення» [4, с. 400].

До списку лідерських якостей ідеального лідера Ф. Тейлор відніс: розум, освіту; спеціальні та творчі знання; фізичну силу та спритність; такт, енергію; рішучість; чесність; послідовність і здоровий глузд; міцне здоров'я [3, с. 23]. На думку Г. Матукової, «якості, що формують лідерський потенціал: комунікабельність, комунікативні компетентності, мотивація до успіху, урівноваженість, розсудливість, позитивна самооцінка, професійна самосвідомість, щирість, рішучість, розвинута інтуїція, чутливість, готовність

до ризику (інноваційність), критичність, самокритичність тощо» [4, с. 402]. На переконання авторів Є. Балджи та О. Паламарчук, «сучасний викладач-лідер повинен уміти зацікавити студента, використовуючи методи активного залучення до навчання, роботи в групі та спрямовувати на досягнення результату» [1, с. 8]. Як стверджують науковці О. Беспарточна та Т. Поясок, «розвиток лідерських якостей майбутніх психологів відбувається шляхом самопізнання та корекції її у процесі педагогічної діагностики професійно-особистого розвитку, формування позитивного лідерського досвіду шляхом використання тренінгових занять, моделювання майбутньої професійної діяльності» [2, с. 158]. Тренінг дає можливість реалізувати необхідні психологічні умови розвитку професійної та особистісної самосвідомості людини, актуалізувати її ресурси, змінити поведінку, ставлення до світу та інших людей. Так, тренінг з розвитку лідерських якостей сприяє впевненій та компетентній поведінці в різних життєвих ситуаціях, освоєнню методів дії на людей, підвищенню усвідомленості в управлінні своїм життям [6, с. 73-74]. Використання тренінгових технологій у професійному становленні майбутніх психологів має вирішальне значення, адже професійна діяльність психолога пов'язана із роботою з людьми, і перш за все, психолог має розуміти себе, свої потреби, свої особисті й професійні якості, лідерські зокрема, щоб успішно реалізовувати їх на благо людей і суспільству.

Список джерел інформації

1. Балджи Є., Паламарчук О. Особистісний та професійний розвиток сучасного викладача лідера. Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України». № 2 (додаток 1). 2017. С. 6–9.
2. Беспарточна О.І., Поясок Т.Б. Формування лідерських якостей у майбутніх психологів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. № 78. 2021. С. 155–160.
3. Гура Т., Романовський О., Книш А. Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : «Друкарня Мадрид». 2017. 100 с.
4. Матукова Г.І. Лідерський потенціал майбутнього викладача: складова його індивідуального стилю. Молодий вчений. № 10 (86). 2020. С. 399–403.
5. Петриченко Н. Плюрилінгвальна освіта як складова формування лідерських якостей. Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України». № 2 (додаток 1). 2017. С. 29–31.
6. Управління професійним розвитком кадрового потенціалу органів державної влади : монографія ; О.Г. Романовський, Л.М. Грень, О.В. Грибко, Н.С. Грабар, І.М. Хмиров, А.І. Черкашин. Х. : НТУ «ХП», 2022. 314 с.